

Attraktivt boende på landsbygden – att använda kompetensgrupper i ett utvecklingsarbete

Mikael Jonasson

Högskolan i Halmstad

Sektionen för hälsa och samhälle

Wigforssgruppen

Tryckår 2010

ISBN-nr 91-89068-X

Förord

Tack till alla som bidragit till arbetet med att bidra till och undersöka ”attraktivt boende på landsbygden”. I projektet har boende från Fagered deltagit tillsammans med Högskolan i Halmstad, Swedbank i Falkenberg, FABO i Falkenberg, Region Halland, Länsförsäkringar i Halland, Mjögäcksvillan och Falkenbergs kommun.

Jag vill även rikta ett tack till den norska och danska forskargruppen för värdefulla inspel och stöd i forskningsarbetet.

Ett tack även till Helena Ericsson som läst och kommenterat denna text.

Projektet finansieras av Interreg IV EU inom ramen för projektet LISA KASK (www.lisakask.se). Se vidare information om Fagered under <http://www.fagered.com/>

Sammanfattning

Problemet med att skapa ett attraktivt boende på landsbygden är väl känt och omdebatterat, inte bara i Sverige, utan även utomlands. Högt uppskrivade förväntningar på avkastning från fastighetsägare, låg riskvillighet hos banker och utlåningsinstitut och en många gånger problematisk infrastruktursituation gör det svårt för människor att skapa sitt attraktiva boende på landsbygden.

Nära nog alla områden som ingår i Interreg IV LISA KASK-projektet har likartade problem – utflyttning och/eller låg eller ingen inflyttning – men kommer sannolikt att hitta olika lösningar på detta problem.

Syftet med denna rapport är att redovisa och behandla metodfrågan kring hur man kan skapa ett attraktivt boende på landsbygden. Metoden i detta arbete utgörs av användandet av kompetensgrupper, som i sin tur mynnade ut i en enkät ställd till besökarna vid bygdegården i Fagered, Halland.

Resultatet från denna studie visar hur viktigt det är att involvera invånare och ge dem inflytande över förändringsprocesser i en bygd. Studien visar också på vikten av dialog mellan olika aktörer för att nå förändring.

Resultatet från enkäten i studien visar att nästan hälften av de 50 tillfrågade personerna är intresserade av att hyra en lägenhet i Fagered, om sådana byggs. Det är främst äldre som tillfrågats och det är främst de som är intresserade, men eftersom denna grupp kan frigöra hus som kan köpas av yngre inflyttare är det den viktigaste gruppen som visar störst intresse.

Ett avgörande resultat från denna studie visar att det är möjligt att via boende hitta sätt att göra landsbygden mer attraktiv.

Innehållsförteckning

Förord	1
Sammanfattning	2
Sammanfattning	4
Inledning.....	6
LISA KASK	9
Processutveckling genom kompetensgrupper.....	11
Metodbeskrivning.....	14
Stormötet i Fagered	14
Bildandet av en kompetensgrupp	15
Spridning av kunskaperna steg 1	16
Spridning av kunskaperna steg 2	17
Spridning av kunskaperna steg 3	18
Resultat från enkäten	20
Sammanfattning och rekommendationer	27
Bilaga 1. Processfrågor under kompetensgruppsmöte i Fagered.....	29
Bilaga 2 Enkäten.....	34
Bilaga 3. Inbjudan	36
Bilaga 4. Körschema och utrustning.....	37

Inledning

Syftet med denna rapport är att redovisa och behandla metodfrågan kring hur man kan skapa ett attraktivt boende på landsbygden. Metoden i detta arbete utgörs av användandet av kompetensgrupper, som i sin tur mynnade ut i en enkät ställd till besökarna vid bygdegården i Fagered, Halland.

Rapporten är den första i ett led som avser att beskriva tillvägagångssättet och delresultatet från arbetet med att skapa ett attraktivt boende på landsbygden. Arbetet tar sin början i en by som heter Fagered. Byn har 448 invånare och ligger belägen 10 km från Ullared och 40 km från Falkenberg (se vidare <http://www.lisakask.se/sider/tekst.asp?side=128>).

Projektet ingår i ett EU Interreg IV projekt om landsbygdsutveckling, LISA KASK, där forskningen syftar till att vara ett nära stöd i utvecklingsverksamheten. De olika forskningsfrågor som är aktuella för arbetet i EU-projektet är:

- Hur kan kompetensgrupper bli ett effektivt redskap för att integrera vetenskap i tvärsektoriella projekt?
- Vilka relationer eller problematiska motsättningar finns mellan politik och forskning och hur kan de överbryggas?
- Hur kan allmänheten engageras i frågor om landsbygdsutveckling?

Problemet med att skapa ett attraktivt boende på landsbygden är väl känt och omdebatterat, inte bara i Sverige, utan även utomlands.¹ Högt uppskrivade förväntningar på avkastning från fastighetsägare, låg riskvillighet hos banker och utlåningsinstitut och en många gånger problematisk infrastruktursituation gör det svårt för människor att skapa sitt attraktiva boende på landsbygden.

---

¹ Se bl a www.housingcorp.gov; www.ruralcommunities.gov.uk; www.crht.org.uk.

Nära nog alla områden som ingår i Interreg IV LISA KASK-projektet har likartade problem – utflyttning och/eller låg eller ingen inflyttning – men kommer sannolikt att hitta olika lösningar. Projektet avser att fokusera på bra boendemiljöer och utveckling av näringslivet eftersom att man anser att det hänger nära samman för att höja attraktiviteten i ett område.

Arbetet startade i samband med ett möte i bygdegården i Fagered, hösten 2009. Vid detta möte processades olika svårigheter med att få till stånd ny bebyggelse i Fagered. I bygdeföreningen fanns redan en grupp i som engagerade sig extra i frågan om att locka till sig fler boende genom att bygga fler bostäder i byn. Gruppen bestod av fem personer, där jag ingick, och utifrån arbetet med gruppen utarbetades en strategi kring hur frågan om byggandet av bostäder skulle kunna bearbetas med hjälp av kompetensgrupper.

Kompetensgruppen bestod alltså av en kärngrupp av boende från Fagered som engagerat sig i frågan. Till denna grupp knöts en rad experter på området kring boende. Vid ett möte processades frågan utifrån ”kreativa lösningar”. Vid detta möte framkom det att det saknats en tydlig bild av efterfrågan på bostäder i Fagered. Från boendegruppens sida i Fagered framstod det som uppenbart att det fanns ett intresse för att hyra bostäder, bara det byggdes sådana, och från bostadsbolaget FABO’s sida framstod det som tveksamt om någon skulle hyra lägenheter, om sådana byggdes. Vid denna punkt intog man var sin position och hade svårt att lösa frågan.

Vid kompetensgruppsmötet i Fagered med olika experter närvarande framkom ett förslag som gick ut på att man kunde göra en enkät för att undersöka villigheten att hyra en lägenhet i byn, om sådana byggdes. Enkäten (se bilaga) bygger helt på hypotetiska resonemang (Ejlertsson, 1996) vilket egentligen bör undvikas i en enkät, men resonemanget bygger också på ett verklighetsbaserat scenario som trots allt i någon mån berör ett eventuellt framtida scenario där variabler som livsfaser och ekonomi spelar en roll för beslut.

Arbetet är i en process där flera enkätsvar har registrerats och analyserats. Just nu skrivs det på offertförfrågningar till olika byggföretag, för att se om de kan möta de behov som enkäter ger vi handen. När denna offertförfrågan är klar

kommer svaren från företagen, tillsammans med denna rapport att lämnas till FABO som ett underlag för beslut om det kan byggas bostäder i Fagered.

Förhoppningen är att alla som varit involverade i arbetet med att fundera och agera kring frågan om attraktivt boende i landsbygden, också ska ha skapat en förståelse för problemet, och att man därmed också sympatiserar med de behov som invånarna i Fagered har.

Resonemanget är följande. Människors val av bostadsort styrs allt mer av en önskan om en god livsmiljö. Bra boendemiljöer får därför en allt större betydelse för en Orts attraktionskraft. Viktiga funktioner i en attraktiv boendemiljö är exempelvis tillgång till arbete samhällsservice av olika slag, goda kommunikationer och möjligheter till ett rikt fritidsliv.

I arbetet med lokal mobilisering och utvecklingsplaner kommer frågeställningen om attraktivitet för inflyttning och kvarboende nästan alltid upp som en viktig variabel.

Projektet är processororienterat och det finns därför möjlighet att fortlöpande lära av varandra. Goda exempel ska lyftas fram i ett ömsesidigt erfarenhetsutbyte som källa för ökad kunskap och inspiration.

LISA KASK

Landsbygdsutvecklingsprojektet LISA, Landsbygdsutveckling i Skandinavien, är ett EU Interreg IV A projekt inom KASK (Kattegat/Skagerrak) som har som syfte att:

- Skapa en positiv utveckling i KASK-regionens landsbygd;
- Mobilisera lokal befolkning för deltagande i utvecklingsprocesser;
- Motverka utflyttning, öka attraktiviteten och stimulera inflyttning till landsbygden;
- Förbättra förutsättningarna för näringslivsutveckling och besöksnäring;
- Forska kring landsbygdsutveckling utifrån lokala kompetensgrupper;
- Skapa ett gränsöverskridande samarbete mellan länderna i regionen.

I projektet deltar 16 olika partners från Sverige, Norge och Danmark som ska samarbeta i LISA-projektet under de närmaste tre åren. Projektet har en total budget på 3,7 miljoner EURO, varav hälften egenfinansieras av parterna i projektet. Resten av ekonomiskt stöd kommer från Interreg IV A, Kattegat Skagerrak-programmet KASK. Huvudansvarig för aktiviteten Attraktivt boende är Region Halland.

Partnere i Landsbygdsutvikling i Skandinavien är följande

Danmark:

Norddjurs kommune, Skive kommune, VIA University College, Landscentret
Dansk Landbruksrådgivning

Norge:

Birkenes kommune, Evje og Hornnes kommune, Songdalen

kommune, Vennesla kommune, Universitetet i Agder,

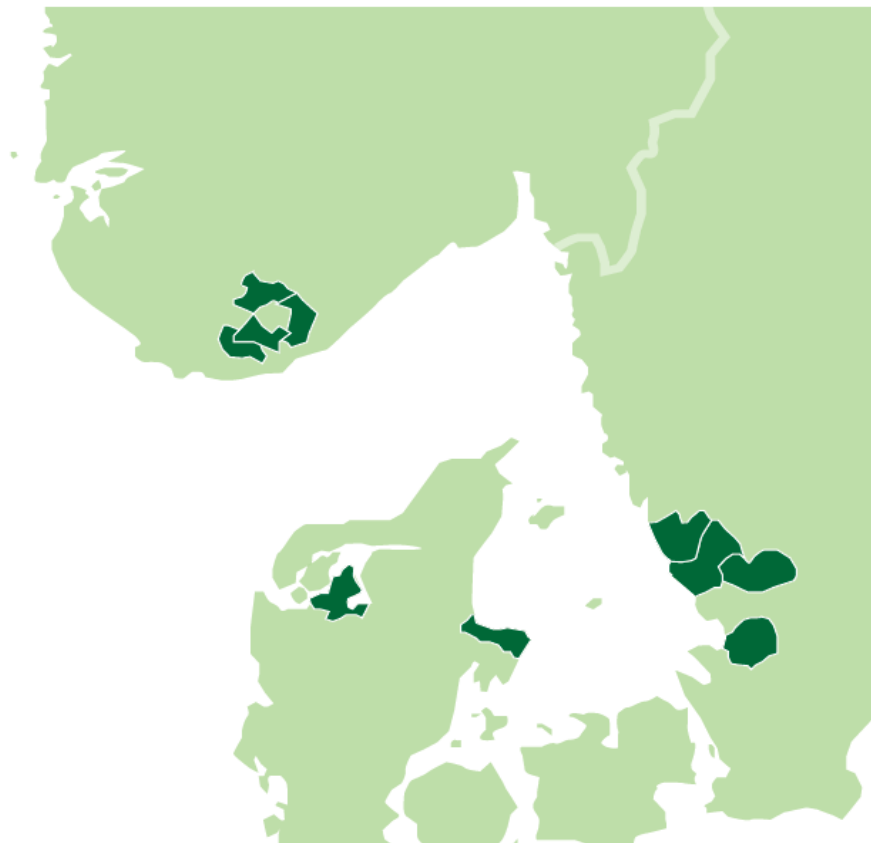
Knutepunkt Sørlandet

Sverige:

Falkenbergs kommun, Hylte kommun, Laholms kommun,

Varbergs kommun, Högskolan i Halmstad, Region Halland

(Lead partner) www.lisakask.no , www.lisakask.se , www.lisakask.dk.

Processutveckling genom kompetensgrupper

En del forskning har under en tid nu utvecklats till att få mer av en deltagande än av en observerande art. I projekt försöker vi som forskare involvera kompetensgrupper för att kunna skapa förståelse för forskningsfrågor och hitta nya sätt att definiera olika problematiska motsättningar som finns inbyggda i utvecklingsprojekt som rör landsbygdsutveckling. Vi vill också kunna bidra genom att visa på de olika sätt som vetenskapen kan bidra med lösningar på dessa motsättningar eller kontroverser, och vi vill i en dialog diskutera vetenskapens lämpliga roll i bidraget till utveckling i landsbygden.

Det finns en rad olika och snarlika begrepp som cirkulerar, vilka alla har gemensamt att de har en ambition att lyssna av eller bjuda in till medverkan och deltagande i utvecklande och lärande syfte, t ex aktionsforskning och interaktiv forskning. Den huvudsakliga skillnaden mellan kompetensgrupper och andra former av deltagande forskning är enligt forskare att de tidigare har en vidare vinkel än hos ett diskussionsforum. Det betyder att man intresserar sig för sådant som sker utanför diskussionsrummet som t ex olika praktiska aktiviteter, rumsliga förutsättningar, och organisatoriska olikheter.²

Detta gör att kompetensgrupper har en vidare ambition än just andra typer av deltagande forskning i det att kompetensgrupperna är involverade i hela projektprocessen, inte bara i att skissa på projekt eller i att diskutera resultaten från forskningen. Vi som forskare, ska försöka sudda ut gränserna mellan undersökare och sakägare – allas kunskaper ska räknas som likvärdig.

Vetenskapen finansieras av offentliga medel och det gör att det är i allas intresse att kunskapen når ut ur vetenskapssamfundet. Det finns en rad orsaker till att vetenskapen inte är mer integrerad i samhället än den är, trots att

---

² <http://knowledge-controversies.ouce.ox.ac.uk/project/> Professor Sarah Whatmore, School of Geography, Oxford University Centre for the Environment Professor Stuart Lane, Department of Geography, Durham University Professor Neil Ward, Faculty of Social Sciences, University of East Anglia

uppdraget att göra så är tydligt: ”**I kap. 2 § Staten ska som huvudman anordna högskolor för 1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och 2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete. I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.**” Prop. 2008/09:50, Trädde i kraft 2009-07-01. En av orsakerna till att samverkan inte sker med omgivande samhället är att forskare inte vill eller kanske kan nå ut med sin forskning. Men det finns också orsaker som bygger på en skepsis mot forskarna, vilket tar sig uttryck i att man tycker att de har ett krångligt språk eller att de inte förmår se ”verkligheten”.

En viktig del i kompetensgruppernas arbete är att bearbeta kontroverser, föreställningar och attityder som försvårar samverkan mellan vetenskapen, politiska tjänstemän och allmänheten. En annan viktig del handlar om att värdera allmänhetens skepsis gentemot forskningen och få forskare att anstränga sig för att göra vetenskapen begriplig och användbar utifrån lokala förutsättningar.

De olika forskningsfrågor som kan vara aktuella är t ex:

- Hur kan kompetensgrupper bli ett effektivt redskap för att integrera vetenskap i tvärsektoriella projekt?
- Vilka relationer eller problematiska motsättningar finns mellan politik och forskning och hur kan de överbryggas?
- Hur kan allmänheten engageras i frågor om landsbygdsutveckling?

Gruppernas sammansättning bör vara heterogen och bestå av forskare, om möjligt från olika discipliner, och av sakägare, tjänstemän och aktivitetsdeltagare. Grupperna träffas regelbundet under projektets gång för att kvalificera kunskap och generera kompetens rörande landsbygdsutveckling.

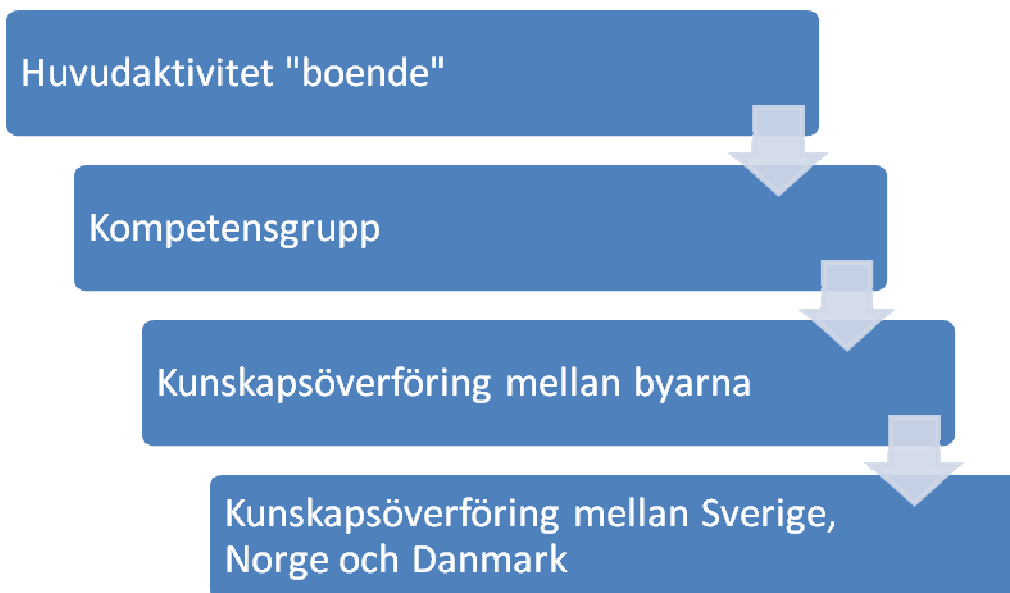
Representanterna från vetenskapssamfundet får i uppdrag att iscensätta dialoger och diskussioner i kompetensgrupperna för att åstadkomma ovanstående mål och syften. Sådana iscensättningar kan ske på olika sätt, t ex

genom seminarium och genom att bjuda in olika typer av experter. Det Danska, Norska och Svenska teamet av forskare diskuterar lämpligen sig fram till olika metoder beroende på vilken typ av problemställning man vill beröra. Projektet producerar därtill överföring av kunskap mellan de olika projektens kompetensgrupper genom en s k Triple Helix-funktion där forskning, offentlig verksamhet och näringsliv hittar vägar för samverkan till utveckling.

Forskarna som ingår i kompetensgrupperna skall producera vetenskapliga artiklar enskilt eller tillsammans i kollaborativa former utifrån det material som kompetensgruppernas arbete ger. Slutligen bör en internationell konferens om landsbygdsutveckling anordnas gemensamt av forskarna i något av de tre länderna, där såväl forskare som praktiker är inbjudna.

Figur 1. Modell beskrivande kompetensgruppernas arbete inom huvudaktiviteterna, samt över gränserna i de nordiska deltagarländerna.

Metodbeskrivning

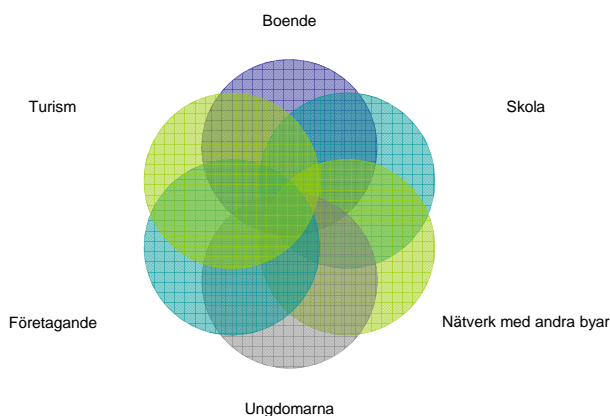
Nedan följer en beskrivning av själva metoden som använts i arbetet med attraktivt boende på landsbygden med hjälp av kompetensgrupper.

I ett första skede hölls ett stormöte i Fagered vars avsikt var att processa fram de viktigaste utvecklingsområdena för byn. Vid detta mötet visade det sig att det fanns ett starkt engagemang för boendefrågor. Boendefrågorna ansågs vara avgörande för inflyttning och utveckling av byn. Gruppen frågade mig om jag kunde hjälpa dem och eftersom frågan sammanfaller med det uppdrag som Region Halland givit mig som forskare så startade vi ett samarbete.

Stormötet i Fagered

Bild 2. Stormötet i Fagered

Stormöte i Fagered

Bildandet av en kompetensgrupp

Vid ett första möte med boendegruppen i Fagered gjordes spelreglerna upp för samarbetet mellan parterna. Spelreglerna utgår från de principer som kapacitetsbyggande i allmänhet innebär. Kapacitetsbyggande handlar enligt Murray & Dunn, 1995; Howard, Grimshaw, Lipson, Taylor & Wilson, 2008) om att se processer på olika nivåer. Kapaciteter kan hittas olika geografiska nivåer – från individuella till transnationella nivåer, t ex i form av EU. Aktörer kan alltså stödja aktiviteter som är lokala, t ex policy -dokument eller trender, men de kan även skapa nya trender. Kapacitetsbyggande kan även vara en ovälkommen process, särskilt i områden där boende aktivt valt att inte vilja vara med och att inte vilja delta i samhällsprocesser som syftar till utveckling.

Kapacitetsbyggande omfattar vanligen olika typer av organisationer. Men i denna studie kan individer vara del av en organisation, men de kan lika gärna stå utanför en sådan, och det handlar ändå om en form av kapacitetsbyggande. Bildandet av en kompetensgrupp är ett exempel på en icke-institutionell sammanslutning som kan användas för att skapa kunskaper och kompetens inom ett specifikt område. Gruppen kan efter att ha samlat dessa kompetenser upplösas och en kärngrupp går vidare.

De spelregler som antogs var i korthet följande:

- Boendegruppen i Fagered äger frågan som rör boende i Fagered
- Boendegruppen driver frågan om boende i Fagered
- EU-projektet och Högskolan i Halmstad stöttar boendegruppen i de frågor som man har möjlighet att hjälpa till med
- Kunskaperna och kompetenserna som involverar boendefråga måste stanna kvar i bygden

Det beslutades att anta en idé om att samla en grupp människor med stor kompetens kring frågan om boende. Boendegruppen processade fram en lista på personer som jag skulle samla och bjuda in till ett första kompetensgruppsmöte. Kompetensgruppens konstellation var sådan att den skulle fånga in såväl intressenter som experter utan intresse av frågan. Tanken var att frågan om boende även också engagera deltagare på mötet för vidare utveckling av projektet.

Med på mötet var en rad personer och mötet processades fram med hjälp av frågorna som återfinns i appendix (bilaga 1).

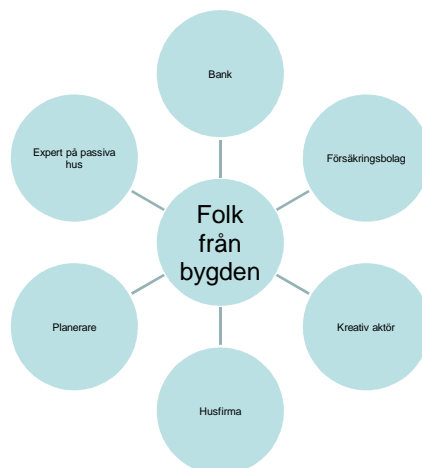
Under mötet framkom behovet av att skapa en föreställning om hur många det egentligen fanns i byn som var intresserade av att hyra bostäder om sådana skulle byggas genom det kommunala bostadsbolagets försorg.

Det avgjordes att jag kunde hjälpa till med en sådan enkät (se resultatet från enkäten).

Bild 2. Bildandet av en kompetensgrupp

Bildandet av en kompetensgrupp

Spridning av kunskaperna steg 1

Kompetensgruppsarbetets grundläggande tanke är att kompetenser och kunskaper om hur processer till kapacitetsbyggande är bäst lämpade att finnas hos de lokala grupper som engagerar sig i sin bygd. Det är därför avsikten att de lokala grupperna ska träffas för att dela med sig av sina erfarenheter och sprida sina kunskaper till övriga byar i kommunen i första hand.

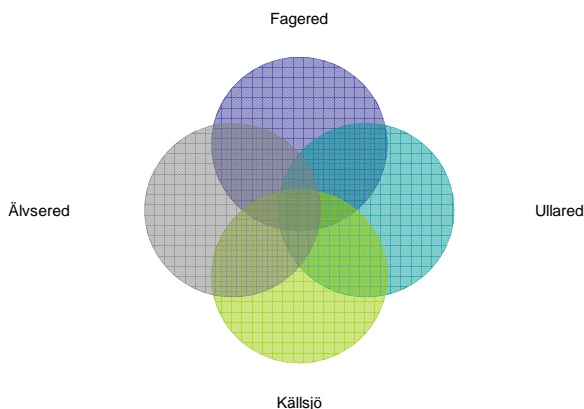
Planerandet av ett sådant möte kommer att ske så snart ett definitivt besked om byggandet av bostäder i Fagered har kommit till stånd. Skulle beskedet bli

negativt kommer frågan om hur byarna kan skapa allianser för att driva frågan att bli föremål för nästa steg i processen. Om beskedet blir positivt kommer processfrågan att handla om att följa ett koncept och att i viss mån anpassa konceptet till en lokal situation.

Bild 3. Spridning av kunskaperna om attraktivt boende – fas 1

Spridning av kunskaperna – steg 1

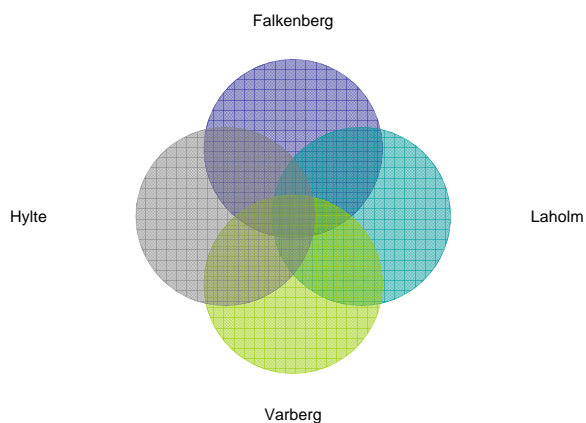

Spridning av kunskaperna steg 2

I nästa spridningsfas utgår jag från samma principer som i steg 1, med skillnaden att det geografiska området har skalats upp till att gälla LISA KASK's projektområde i Sverige.

Bild 4. Spridning av kunskaperna – fas 2

Spridning steg 2

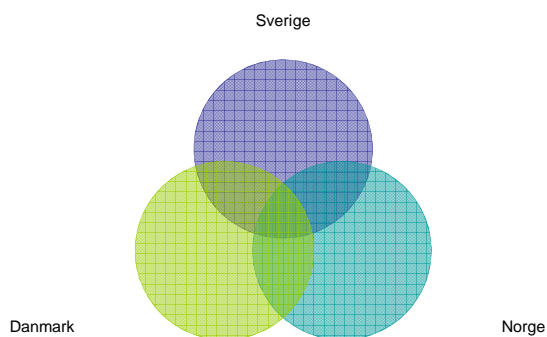

Spridning av kunskaperna steg 3

Under sista spridningsfasen bjuds representanter för byarna in för att berätta om processerna, framgångarna och motgångarna på ett transnationellt möte. På så sätt sprids kunskaperna och kompetenserna kring hanteringen av processer kring attraktivt boende till hela projektområdet i LISA KASK.

Bild 5. Spridning av kunskaperna – fas 3

Spridning steg 3

Resultat från enkäten

Enkäten till byborna i Fagered gjordes med hjälp av QuickSearch. Enkäten har distribuerats av boendegruppen i samband med möten i bygdegården i Fagered. Deltagandet i bygdegårdens möten utgör troligen inte något representativt urval i byn, vilket ger ett resultat som speglar åsikten hos typ av åldersgrupp som är äldre. Man har samlat in svaren och returnerat dem till mig.

Sammanlagt har 50 enkäter kunnat analyseras. 52 enkäter har lämnats in, men eftersom de bara var delvis ifyllda har 2 enkäter ansetts vara alltför ofullständiga för att kunna användas för en analys.

Sammantaget har ca 9% av befolkningen i byn svarat på enkäten som distribuerats via bygdegården. Det finns inga uppgifter om bortfall i form av att inte vilja eller kunna fylla i enkäten på plats.

En svaghet med enkäten är att den ställer en del hypotetiska frågor om framtida handlingar.

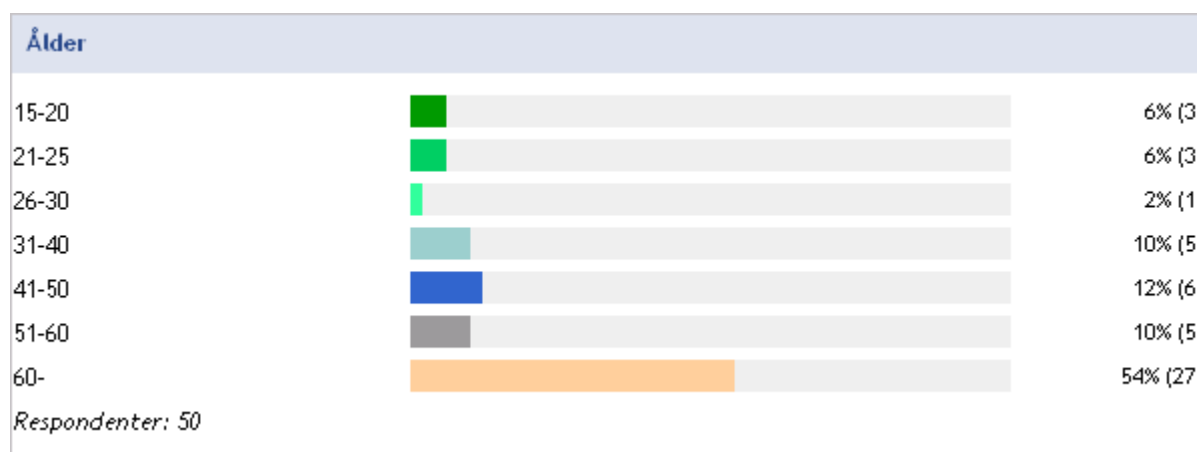
Tabell 1. Svarsfrekvens

Antal mottagare:	52
<hr/>	
Antal gånger dialogen öppnats:	52
Antal personer som startat dialogen:	50
Svarsfrekvens beräknad på påbörjade:	96%
Antal personer som fullföljt dialogen:	50
Svarsfrekvens beräknad på fullföljda:	96%
Skickades:	2010-08-09
Stängs:	-
<hr/>	
Språk	Antal mottagare
Swedish	50

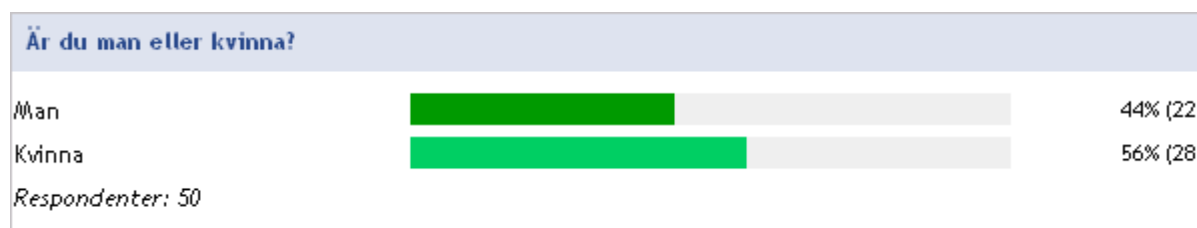
När man ser till åldern på dem som svarat på enkäten visar det att en stor andel av respondenterna är äldre människor, vilket är förväntat med tanke på distributionssättet. Urvalet var inte medvetet, men det fanns en medvetenhet om skevheten i representationen. Det antogs inte ha så stor betydelse för resultatet eftersom avsikten med att satsa på att försöka få fram lägenheter i Fagered var just tanken på de flyttkedjor som det i sin tur ger upphov till. Äldre bor ofta kvar i sina hus, och om de ges möjlighet att bo i en lägenhet så frigör de huset för yngre inflyttare. Därmed kan lägenheter skapa effekter på boendemarknaden som möjliggör inflyttning, och bättre service i samhället.

Tabell 2. Åldersfördelning

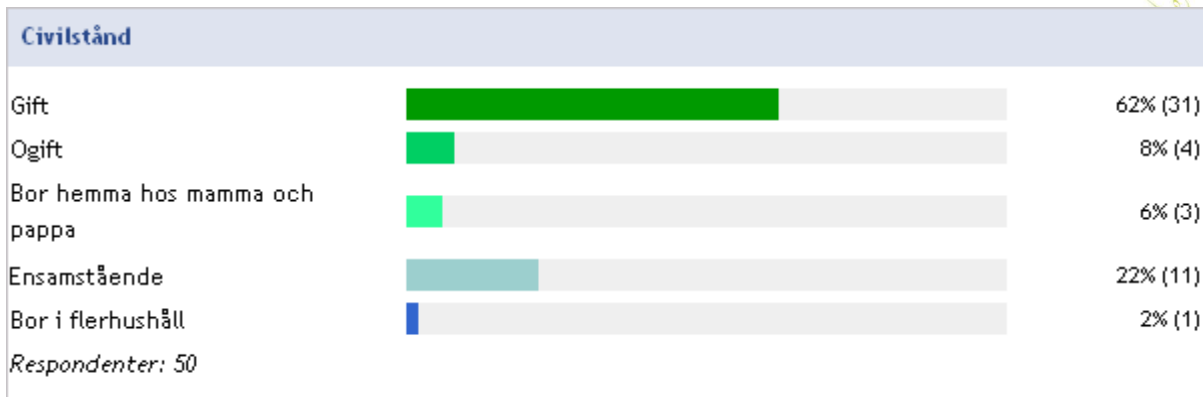
Enkäten visade att det var fler kvinnor än män som besvarade enkäten, vilket antagligen avspeglar deltagandet i bygdemötet. Någon avgörande betydelse för resultatet tros inte den skeva fördelningen ha fått.

Tabell 3. Genus

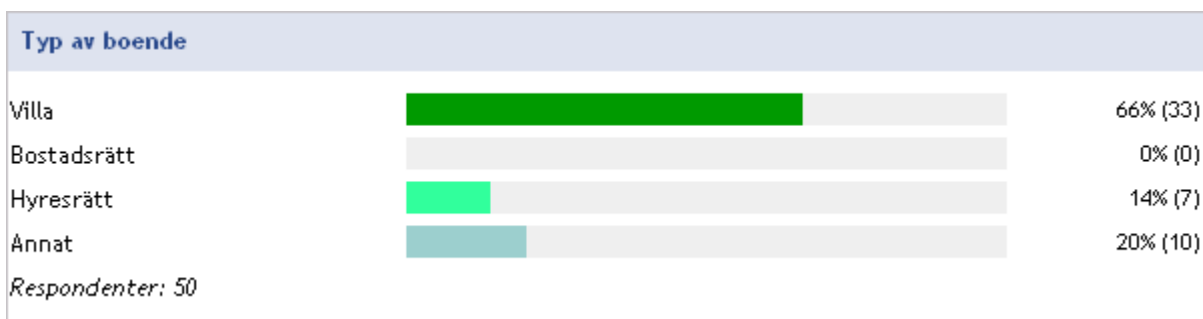
Det större flertalet har angett att de är gifta, och en mindre andel att de bor som ensamstående. Det är en viktig upplysning för utformningen av nya lägenheter i Fagered att informationen om personer som lever tillsammans i par är beredda att hyra en lägenhet.

Tabell 4. Civilstånd

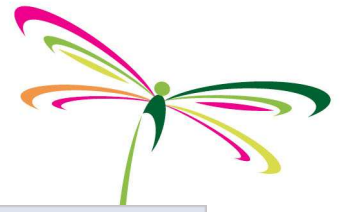

Många av de som svarat på enkäten säger att de idag bor i en villa, vilket antagligen stärker hypotesen om att nya lägenheter i byn kan skapa effekter som t ex att äldre hus frigörs och yngre människor kan köpa dessa hus och därigenom skapas ett inflöde av nyinflyttade i byn. Det är svårt att få en uppgift om vad ”annat” boende representerar i sammanhanget.

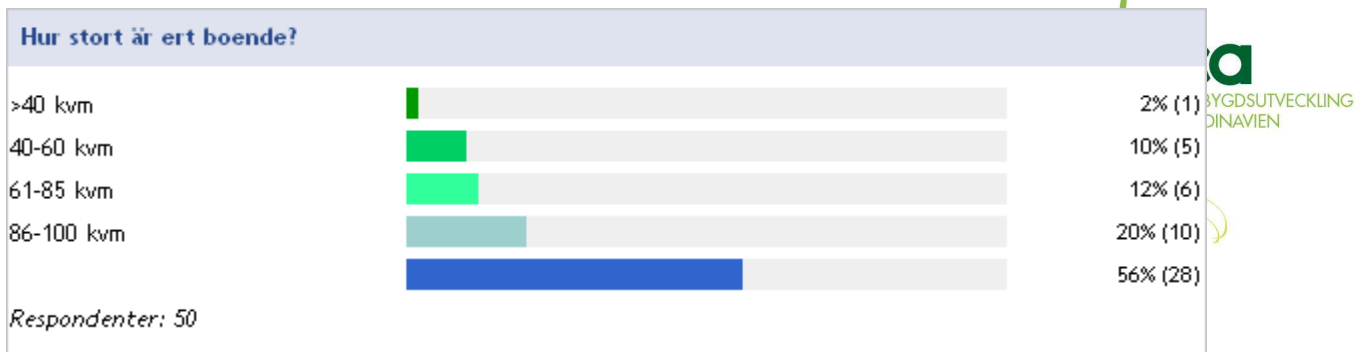
Tabell 5. Typ av boende idag

Eftersom en stor andel bor i hus har man dessutom angett att man har relativt stort boende idag.

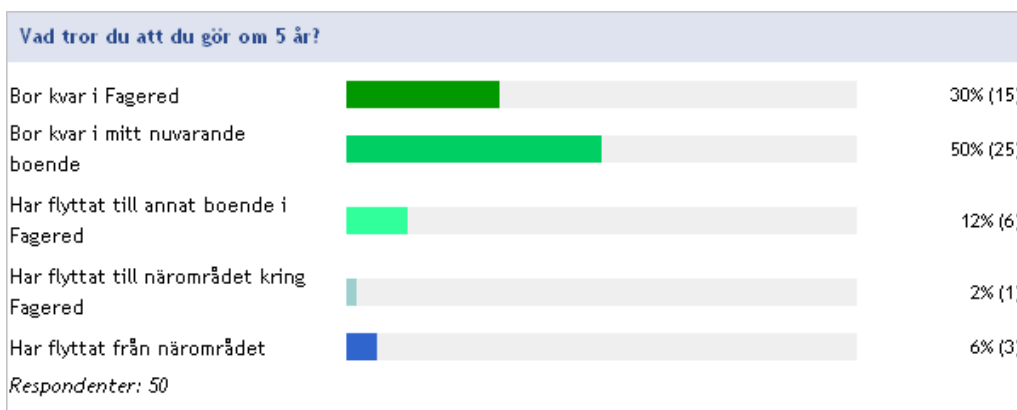

Tabell 6. Storlek på boende idag

På frågan om vad man tror att man gör om 5 år har de flesta svarat att de tror att de kommer att bo kvar i sitt nuvarande boende, och att de kommer att bo kvar i byn. Det finns en intressant koppling till nästa fråga i enkäten, där frågan var om man kan tänka sig att hyra en lägenhet i Fagered. Flera av dem som tror att de bor kvar i sitt nuvarande boende kan ändå tänka sig att hyra en lägenhet i Fagered, om sådana byggs.

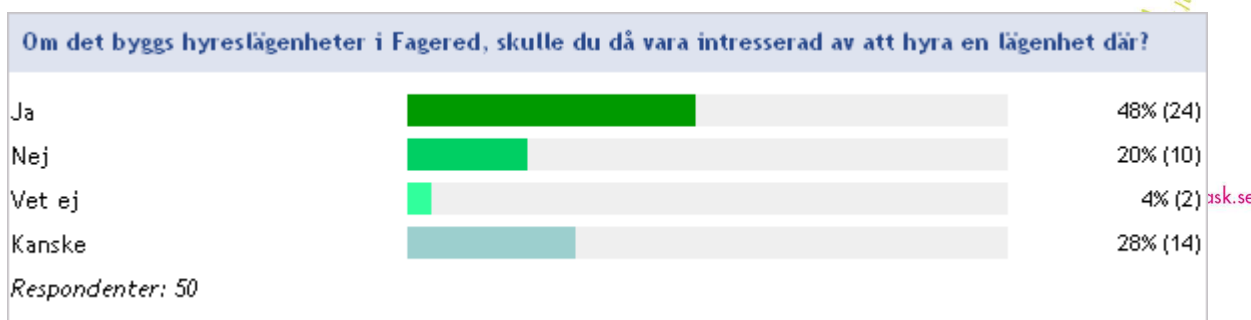
Tabell 7. Vad gör du om 5 år?

Hela 48% av respondenterna svarar att de skulle kunna tänka sig att bo i en lägenhet om sådana byggdes i Fagered. Enligt föregående fråga finns det en osäkerhet här som gäller frågan om hur man tror att kommer att bo i framtiden.

Detta kan ha med att göra att respondenterna inte visste om frågan om man var intresserad av att hyra en lägenhet i Fagered innan man besvarat den tidigare frågan, och då blir svaren logiska.

Tabell 8. Är du intresserad av att hyra en lägenhet i Fagered

När det gäller preferenserna på det hypotetiska boende som förra frågan gällde så visar det att de flesta önskar ett boende på 2-3 rum. Eftersom så stor andel av respondenterna svarade att de kunde tänka sig att hyra en lägenhet kan dessutom utgå från att de svarar utifrån de behov de själva har.

När resultatet bryts ner på åldersgrupper så visar det att det främst är de äldre som är intresserade av att hyra en lägenhet. Det skulle vara intressant att gå vidare med en fördjupad undersökning om de unga människornas preferenser och tankar kring boende. Samtidigt är det svårare för unga människor att överblicka just ett framtida boende och resultaten skulle troligen bli osäkra i förhållande till syftet med enkäten.

Tabell 9. Önskan att hyra en lägenhet fördelat på olika åldrar

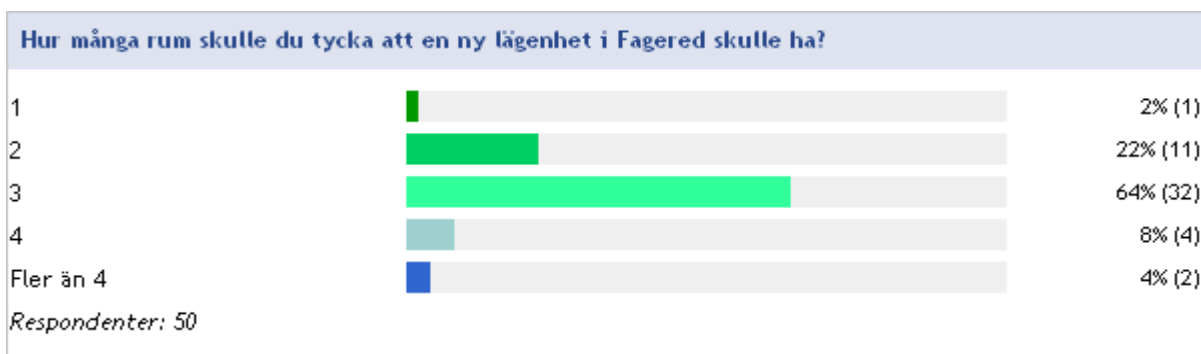
Ålder

Nedbrutet på:

Om det byggs hyreslägenheter i Fagered, skulle du då vara intresserad av att hyra en lägenhet där?

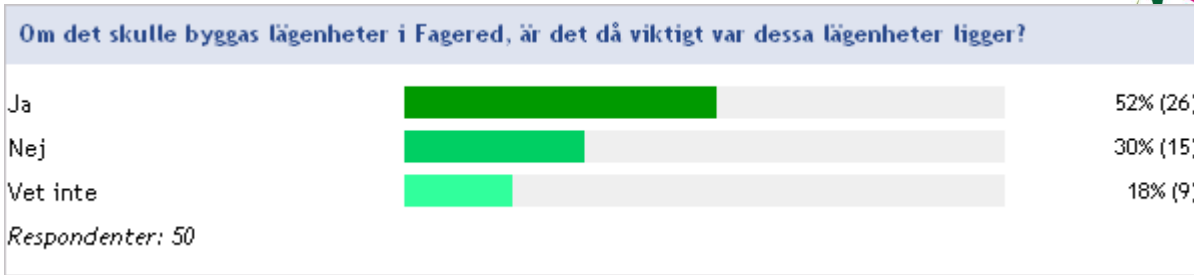
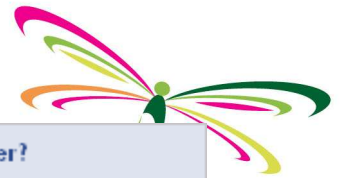
	15-20	21-25	26-30	31-40	41-50	51-60	60-	Totalt
Ja	3 12%	2 8%	1 4%	0 0%	3 12%	3 12%	12 50%	24
Nej	0 0%	0 0%	0 0%	4 40%	1 10%	1 10%	4 40%	10
Vet ej	0 0%	0 0%	0 0%	1 50%	0 0%	0 0%	1 50%	2
Kanske	0 0%	1 7%	0 0%	0 0%	2 14%	1 7%	10 71%	14
Totalt	3	3	1	5	6	5	27	50

Tabell 10. Hur många rum tycker du att en lägenhet i Fagered bör ha?

De flesta har en åsikt om var lägenheterna i Fagered bör byggas, om de byggs. Detta är givetvis en fråga som också handlar om fysisk planering varför planerare bör involveras i processen i ett senare skede.

Tabell 11. Är frågan om var lägenheterna ska ligga viktig?

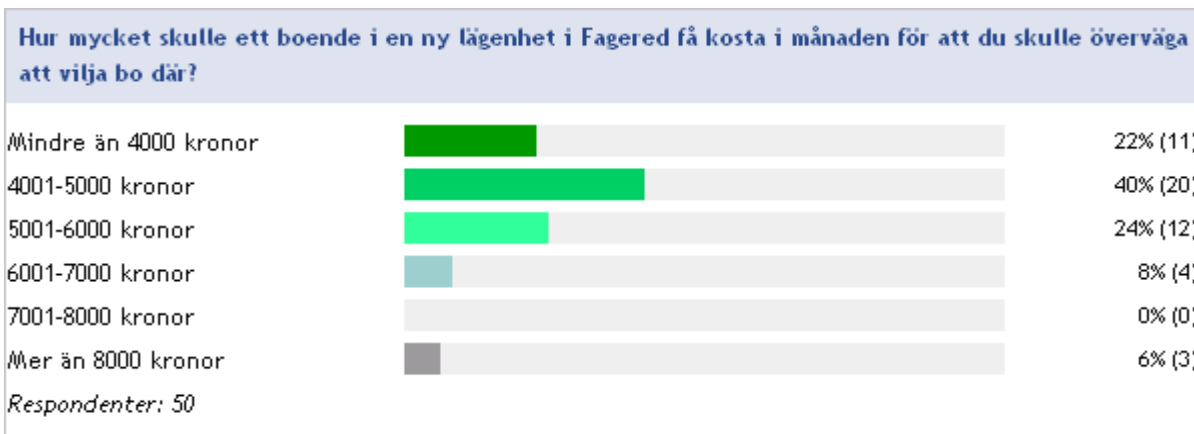

BYGGSUTVECKLING
DINAVIEN

levande landsby

www.lisakask.se

Några av respondenterna kan tänka sig att betala 6000 kronor för boendet. 38% kan tänka sig 6000 kronor eller mer, medan 62% inte kan tänka sig att betala 6000 kronor för en lägenhet i Fagered. En avgörande fråga i nuvarande skede är att undersöka om detta önskemål går att matcha mot de krav en byggfirma kan erbjuda. Det kommer därför att skickas ut offerter till flera företag för att se vilka erbjudanden de kan svara med.

Tabell 12. Kostnad för en lägenhet

Sammanfattning och rekommendationer

Denna rapport behandlar metodfrågan kring hur man kan skapa ett attraktivt boende på landsbygden.

Problemet med att skapa ett attraktivt boende på landsbygden är väl känt och omdebatterat, inte bara i Sverige, utan även utomlands. Högt uppskrivade förväntningar på avkastning från fastighetsägare, låg riskvillighet hos banker och utlåningsinstitut och en många gånger problematisk infrastruktursituation gör det svårt för människor att skapa sitt attraktiva boende på landsbygden.

Nära nog alla områden som ingår i Interreg IV LISA KASK-projektet har likartade problem – utflyttning och/eller låg eller ingen inflyttning – men kommer sannolikt att hitta olika lösningar på detta problem.

Resultatet från denna studie visar hur viktigt det är att involvera invånare och ge dem inflytande över förändringsprocesser i en bygd. Studien visar också på vikten av dialog mellan olika aktörer för att nå förändring.

Resultatet från enkäten i studien visar att nästan hälften av de 50 tillfrågade personerna är intresserade av att hyra en lägenhet i Fagered, om sådana byggs. Det är främst äldre som tillfrågats och det är främst de som är intresserade, men eftersom denna grupp kan frigöra hus som kan köpas av yngre inflyttare är det den viktigaste gruppen som visar störst intresse.

Ett avgörande resultat från denna studie visar att det är möjligt att via boende hitta sätt att göra landsbygden mer attraktiv.

Litteratur

Ejlertsson, G (1996) Enkäten i praktiken. Studentlitteratur, Lund.

Whatmore, S.J. (2009) "Mapping knowledge controversies: science, democracy and the redistribution of expertise". *Progress in Human Geography*, (28) .

Bilaga

Bilaga 1. Processfrågor under kompetensgruppsmöte i Fagered.

Attraktivt boende i landsbygd
möte i Fagered 2010-05-17

2

Attraktivt boende i landsbygd

Spelregler

- Man bidrar till mötet genom sina kunskaper
- Om man företräder en organisation har man inte några förpliktelser gentemot andra deltagare i mötet från den organisationens sida
- Man bidrar genom att vara kreativ
- Det finns inga idéer eller förslag som är fel eller rätt

Plan för kvällen

- Välkomna
- Presentation av deltagare
- Spelreglerna
- Attraktivt boende - brainstorming
- Fem lösningar på problemet med attraktivt boende
- Fika
- Hinder och lösningar för attraktivt boende på landsbygd
- Hur går man vidare?
- Öppen diskussion frågor, mingel
- Avslutning

HUS

- Klimatsmart
- Bekvämt hus
- Ekonomisk trygghet, att kunna bo kvar
- Stor tomt och stort hus, projekt
- Liten tomt valfrihet
- Modernt

Omgivning

- Naturen
- Närhet till allt
- Relationer till människor
- Inte bo för tätt
- Bra kommunikationer
- Service, barnomsorg, skola
- Infrastruktur (IT)
- Bra närmiljö
- Trygghet i boende
- Vackert landskap och bebyggelse
- Ett sammanhang
- En attraktiv plats
- Fritidsaktiviteter
- Olika alternativ till boende
- Ekonomisk trygghet, att ha råd att bo
- Att inte behöva en bil, nära till arbetet
- Mötesplatser
- Anonymitet
- Att man känner varandra
- Platsen ska ha en identitet
- Nära vatten
- Arbetstillfällen i en region

Fem olika lösningar på problemet med att skapa attraktivt boende i landsbygd

- Kommunikationer
- Ekonomi – kostnader för att bygga och låna
- Styling av det som finns, marknadsföring
- Klimatsmart, nytt, bekvämt boende
- Tänka bygden som en helhet
- Frigöra villor, få in yngre människor/Boende för äldre i centrum (kedja)
- Priset på husen/ekonomi
- Kommunikationer
- Locka storstadsfamiljer
- Prova-på-boende
- Intresseanmälningar

Fem olika lösningar på problemet med att skapa attraktivt boende i landsbygd

- Kommunikationer
- Ekonomi – kostnader för att bygga och låna
- Styling av det som finns, marknadsföring
- Klimatsmart, nytt, bekvämt boende
- Tänka bygden som en helhet
- Frigöra villor, få in yngre människor/Boende för äldre i centrum (kedja)
- Priset på husen/ekonomi
- Kommunikationer
- Locka storstadsfamiljer
- Prova-på-boende
- Intresseanmälningar

6

Fem olika lösningar på problemet med att skapa attraktivt boende i landsbygd

- Jobb/bredband
- Kommunikationer
- Ekonomin
- Kooperativ hyresrätt med hjälp av en samhällsförening

7

Hinder för byggandet av attraktivt boende och strategier för att överkomman hindren

Hinder

- Ekonomin
- Offentlig och privat ekonomi

Strategier

- Att hitta värden i bygden och att hitta människor som värderar detta. Marknadsföring av .
- Bygga lite åt gången, marknadsföring
- Alternativa ägandeformer
- Byn måste vara attraktiv
- Engagerad befolkning
- Kommunikation, pendla jobba hemma
- Flyttkedjor
- Någon som vill ta riskerna
- Att räkna baklänges, hur många inv behövs för att behålla affären?
- Tänka i större sammanhang – samverka mellan byarna
- Höja värdet på husen på landsbygden
- Småskalig service för en småskalig bygd
- Byta målgrupp- inte småbarnsfamiljer
- Energisnåla transporter
- Kommunal satsning

Hur går vi vidare?

- Leta goda exempel
- Delta i partnerskapsmöte
- Titta på FABOS lägenheter i Fegen, besöka Mjöbbäck
- Fråga dem som bor i husen i byn om de vill bosätta sig i lägenheter – en enkät
- Matchning av lediga lägenheter och hyresgäster genom en enkät
- Bilda kooperativ med insatser
- Kan man undersöka om människorna vill bo i Ullared istället för Fagered?
- Mikael hjälper till att göra en enkät

Öppen diskussion och frågor

- Vid lediga lägenheter kontaktas samhällsföreningen
- Marknadsföra lediga lägenheter

Bilaga 2 Enkäten

Hej,
här kommer några förslag på frågor. Det behövs även en inledande text om syfte och så vidare, men den tar jag nästa vecka, tänkte jag.

Vad tycker ni, kom gärna med synpunkter och förslag!

Mvh
Mikael

Ålder

15-20 21-25 26-30 31-40 41-50 51-60 60-

Är du man eller kvinna?

Man Kvinna

Civilstånd

Gift Ogift Bor hemma hos mamma och pappa Ensamstående Bor i flerhushåll

Typ av boende

Villa Bostadsrätt Hyresrätt Annat

Hur stort är ert boende?

>40 kvm 40-60 kvm 61-85 kvm 86-100 kvm <100 kvm

Vad tror du att du gör om 5 år?

Bor kvar i Fagered Bor kvar i mitt nuvarande boende Har flyttat till annat boende i Fagered Har flyttat till närområdet kring Fagered Har flyttat från närområdet

Om du väljer att flytta från Fagered, skulle du då kunna tänka dig att bosätta dig i Ullared?

Ja Nej Jag vet inte

Om det byggs nya hus i Fagereds centrum, skulle du då vara intresserad av att hyra en lägenhet där?

Ja Nej Vet ej Kanske

Hur mycket skulle ett boende i en ny lägenhet i Fagered få kosta för att du skulle överväga alternativet?

Hur många rum skulle du tycka att en ny lägenhet i Fagered skulle ha?

1 2 3 4 <4

Bilaga 3. Inbjudan

Inbjudan

till möte kring attraktivt boende i Fagered

Vi är glada över att ha fått möjligheten att bjuda in dig till ett kreativt möte rörande attraktivt boende i Fagered, *måndagen den 17 maj 2010 kl 18.00 till klockan 21.00, i Bygdegården i Fagered!*

Du är inbjuden som kreativ och kunnig resurs till mötet som handlar om att försöka hitta lösningar på problemet med att det inte byggs så många hus i landsbygden.

Vi tror att lösningen på problemet kan finnas hos oss och att den också kan utkristalliseras i en gemensam tankeprocess. Vi avser inte kunna lösa alla problem i just denna kväll, men vi hoppas att kunna gå vidare med utgångspunkt från ett sådant möte med mer konkreta lösningar.

Mötet ställer inga krav på dig som deltagare, förutom att du är villig att dela med dig av dina kunskaper och att du hjälper till att fokusera på det problem som gruppen vill finna en lösning på. Det betyder i sin tur att alla får komma till tals och inga idéer och tankar är fel!

Möter äger rum som en del i EU-projektet LISA KASK (Landsbygdsutveckling i Skandinavien), vilket finansieras av Interreg IV.

Mötet utgår från dialog som processinstrument. Lättare måltid i form av smörgåsar och kaffe kommer att serveras.

Mikael Jonasson

Om du har frågor kring mötet är du välkommen att kontakta:

Mikael Jonasson, Högskolan i Halmstad, 076-145 0245, Mikael.Jonasson@hh.se

Bilaga 4. Körschema och utrustning

Körschema Fagered

- 18.00 Välkomna **5 min**
- 18.05 Presentation av alla **15 min**
- 18.20 Förklarandet av spelreglerna, förkortad process, kompetensgrupp, unika kompetenser **10 min**
  - Man bidrar genom sina kunskaper
  - Kreativt möte
  - Inga förpliktelser
- 18.30 Vad är attraktivt boende – brainstorming – skapandet av kategorierna HUS – OMGIVNING' **10 min**
- 18.40 Fem lösningar på problemet att skapa attraktivt boende på landsbygden. Enskilt funderande i 5 min. Presentation av varje förslag. Förslagen rangordnas från 1-5. **30 min**
- 19.10 Fika **20 min**
- 19.30 Vilka hinder och lösningar finns för skapandet av attraktivt boende på landet. Brainstorming i små grupper och presentation av gruppernas hinder och lösningar. Tre grupper om 4-5 pers. **30 min.**
- 20.00 Hur går man vidare – brainstorming i helgrupp **30 min.**
- 20.30 öppen diskussion, mingel. **30 min**
- 21.00 Slut.

Totalt 180 min minus fika 15 min 165

Utrustning

15 Anteckningsblock

20 Pennor

